

Miroslav Šilić,
NARODNI PLESOVI, PJESME
I OBIČAJI HRVATA SREDIŠNJE BOSNE,
Hrvatska kulturna zajednica FBiH, 2008.

Nakon knjiga *Narodni plesovi, pjesme i običaji Hrvata Bosanske Posavine* iz 2001., te *Narodni plesovi, pjesme i običaji Hrvata sjeverne Hercegovine, Završja i Kupreške visoravni* iz 2003., sredinom 2008. god. svjetlo dana ugledala je i treća knjiga našeg uglednog etnokoreologa Miroslava Šilića naslovljena *Narodni plesovi, pjesme i običaji Hrvata središnje Bosne* u izdanju nakladnika Hrvatske kulturne zajednice u FBiH. Knjigu su recenzirali također iznimno ugledni stručnjaci iz područja etnologije i etnokoreologije dr. sc. Stjepan Sremac iz Zagreba i dr. sc. Bruno Ravnikar iz Ljubljane.

Ovo izuzetno opsežno djelo posvećeno tradicijskoj kulturi Hrvata srednje Bosne u svojih četiri stotine stranica obuhvaća detaljne opise čak četrdeset i devet narodnih plesova kako riječima, tako i plesnim pismom dr. sc. Vinka Žganeca te kinetografijom. Kada se govori o četrdeset i devet opisa narodnih plesova valja imati u vidu kako je veliki dio tih plesova opisan u brojnim varijantama od kojih primjerice ples *Đuture* u svih jedanaest figura. Nadalje, u knjizi su objavljena sedamdeset i dva zapisa autentičnih napjeva koje je transkribirala ugledna bosanskohercegovačka etnomuzikologinja Dunja Rihtman-Šotrić, te šezdesetak fotografija od kojih su mnoge iznimne povijesne i kulturološke vrijednosti.

Sama je knjiga koncipirana u tri cjeline. U prvoj cjelini autor donosi općenite podatke o razvoju kulturnog amaterizma na području srednje Bosne, odgovara na pitanja kad, gdje i što se plesalo, opisuje instrumentalnu

pratnju plesa, pjesme i njihove osnovne značajke, plesove, plesne običaje i njihove značajke, dok se poseban dio odnosi na svadbene običaje te narodne nošnje. Ova cjelina završava s popisom objavljenih plesova.

Druga cjelina posvećena je seoskoj tradiciji Uskoplja, Jajca i okolice, Lašvanske doline - Travnika i Novog Travnika s okolicom, Čatića, Kraljevske Sutjeske i Kaknja, Žepča, Novog Šehera, Zavidovića i Maglaja. Osim opisa plesova, poseban segment te cjeline čine vokalni primjeri, detaljan opis narodnih nošnji kao i popis kazivača. Treća cjelina obrađuje varošku tradiciju Fojnice s okolicom, Busovače s okolicom, Vareša s okolicom, Sarajeva, Kiseljaka, Kreševa i Stupa. Kao i kod seoske tradicije vokalni primjeri te popis kazivača sastavni su dijelovi ove cjeline posvećene varoškoj tradicijskoj kulturi. Kraj knjige pripada opsežnom opisu narodnih nošnji varoške tradicije, popisu korištene literature, veoma važnom tumaču manje poznatih riječi te zaključku autora na njemačkom jeziku.

Kada se svi navedeni podaci promotre sa stručnog stajališta vrlo se lagano dolazi do spoznaje kako se ovdje ponovo radi o djelu monumentalne važnosti autora Miroslava Šilića. Djelu koje svojim sadržajem i opsegom, te činjenicom kako se bavi tematikom tradicijske kulture, kulture u "izumiranju", nema premca u dosadašnjoj objavljenoj literaturi obrađenog područja. Pogotovo stoga, što upravo djela ovakvog sadržaja čuvaju identitet hrvatskog naroda ne samo u Bosni i Hercegovini već i u Hrvatskoj, a i šire. Naime, upravo u ovim trenucima postojećih civilizacijskih tokova i globalnog izjednačavanja nema jače obrane autentičnosti i identiteta pojedinog naroda od insistiranja na vrednotama nacionalnog jezika, nacionalne povijesti i nacionalne kulture čiji je upravo tradicijska kultura stožerni segment.

Na posljetku ne mogu ne završiti ovaj osvrt osobno. Nema veće sreće i zadovoljstva od spoznaje kako učenik nastavlja stopama svog učitelja. Knjiga *Narodni plesovi, pjesme i običaji Hrvata središnje Bosne* posvećena je doajenu hrvatske etnokoreologije dr. sc. Ivanu Ivančanu, mome ocu ali, može se reći i ocu hrvatske folklorne obitelji. Miroslav Šilić bio je dugogodišnji polaznik Hrvatske škole folklor Hrvatske matice iseljenika pod vodstvom dr. sc. Ivana Ivančana, a već dugi niz godina jedan je od najuglednijih predavača te Škole zadužen za promociju tradicijske kulture Hrvata u Bosni i Hercegovini unutar njenog opsežnog programa. Uz to, jedan je od najuglednijih folklornih koreografa čija djela izvode najpoznatiji folklorni ansambli pa tako i Ansambl narodnih plesova i pjesama hrvatske Lado, hrvatski nacionalni ansambl. O kakvoj se pak osobi radi, vjerojatno najbolje svjedoči činjenica vezana uz nedavnu srpsku agresiju na Bosnu i Hercegovinu kada je iz okruženog Sarajeva napravio

sve kako bi terenska građa koju je mukotrpno godinama prikupljao bila izvučena iz okruženja i dostavljena u Zagreb, te na taj način spašena od mogućeg uništenja ukoliko se njemu nešto u Sarajevu dogodi. Hvala Bogu nije, zato i svjedočimo već trećoj iznimno značajnoj knjizi koja je otrgnula od zaborava jedan dio prošlosti naših predaka te tu prošlost autentično i stručno prenosi našim potomcima. Stoga Miroslavu Šiliću, ne samo u ime obitelji Ivančan i svoje osobno, u ime polaznika i predavača Hrvatske škole folkloru, hrvatskih i bosanskohercegovačkih folklorista, već prije svih u ime istinskih hrvatskih domoljuba uz želju za nastavkom istraživanja i objavljivanja djela vezanih uz tradicijsku kulturu Hrvata u Bosni i Hercegovini, veliko hvala!

Andrija Ivančan